

Ársskýrsla Heilbrigðiseftirlits Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis 2018

Heilbrigðisnefnd var þannig skipuð til sveitarstjórnarkosninga í maí 2018.

Aðalfulltrúar:

Hörður Svavarsson
Jón Haukur Ingvason
Jón Bjarni Þorsteinsson
Fjölur Sæmundsson
Svava Hrönn Guðmundsdóttir
Gnýr Guðmundsson

Varafulltrúar:

Guðmundur Björnsson
Svanur Grjetarsson
Ingibjörg Hauksdóttir
Árni Stefán Jónsson
Margrét Júlía Rafnsdóttir
Bryndís Skúladóttir

Frá sveitarstjórnarkosningum var heilbrigðisnefnd þannig skipuð:

Aðalfulltrúar

Jón Haukur Ingvason
Linda Hrönn Þórisdóttir
Ingibjörg Hauksdóttir
Sigurður Grétarsson
Sævar Gíslason
Gnýr Guðmundsson

Varafulltrúar:

Kristinn Þór Ingvason
Guðmundur Sigurðsson
Jón Bjarni Þorsteinsson
Steingrímur Steingrímsson
Elínbjörg Jónsdóttir
Bryndís Skúladóttir

Fulltrúar Hafnarfjarðarbæjar og Kópavogsbæjar tilnefna formann og varaformann til tveggja ára í senn samkvæmt samstarfssamningi um heilbrigðiseftirlitið. Hörður Svavarsson gengdi formennsku fram að sveitarstjórnarkosningum en Jón Haukur Ingvason tók við formennsku eftir kosningar.

Heilbrigðisnefnd ber að vinna að bættu heilbrigðiseftirliti á sínu svæði. Annast fræðslu fyrir almenning og efla samvinnu við önnur yfirvöld og aðila sem vinna að þessum málum. Markmiðum þessum er fylgt eftir með eftirliti, vöktun og fræðslu sem unnið er að í þverfaglegu starfi. Fjárhagsáætlun og eftirlitsáætlun mynda ramma um starfsemi hvers árs en jafnframt er unnið að viðfangsefnum sem heilbrigðisnefnd ákveður til lengri eða skemmri tíma.

Heilbrigðisnefnd hélt 12 fundi á árinu. Samkvæmt fundagerðum voru bókaðir 580 dagskrárliðir. Einstök mál koma til umræðu á fleiri en einum fundi og hluti mála tengjast fleiri en einum málaflokki. Í eftirfarandi töflu hafa dagskrárliðir verið gróf flokkaðir samkvæmt fjórum helstu málaflokkum sem starfsemin tekur til.

Almenn mál um hollustuhætti, gæludýrahald, tóbaksvarnir o.þ.h.	193
Matvælamálefni	177
Umhverfis- og skipulagsmál	157
Rekstur heilbrigðiseftirlitsins og stjórnsýsla	53

Tafla 1, dagskráliðir flokkaðir eftir málaflokkum.

Í lok árs 2018 voru um 1529 fyrirtæki, stofnanir eða starfsemi sem hafa ber reglubundið eftirlit með. Af þeim fengu 798 aðilar eftirlitsheimsóknir á árinu í 1182 eftirlitsheimsóknum. Tíðni opinbers eftirlits skal vera regluleg og taka mið af áhættu og niðurstaðna úr eftirliti og vera samkvæmt eftirlitsáætlunum. Eftirlitsáætlun ársins gerði ráð fyrir um um 1300 eftirlitsferðum tengdum þeim rekstri sem til staðar var í árslok. Til viðbótar var farið í um 200 eftirlitsferðir á árinu vegna starfsemi þar sem eftirlit er ekki reglubundið eða í ljós kom að starfseminni var annað hvort hætt, starfsemin hafði breyst á þann veg að eftirlit átti ekki lengur við eða

starfsemin hætti síðar á árinu. Fjöldi slíkra fyrirtækja eða starfsemi kemur ekki fram í lokatölu ársins. Auk þess voru eftirlitsferðir vegna vöktunar umhverfis af ýmsu tagi, kvartana s.s. vegna umgengni á lóðum, sóttvarnaundanþága og skoðunar á íbúðarhúsnæði.

Ýmis starfsemi s.s. í matvælavinnslu og dreifingu, atvinnurekstri sem valdið getur mengun og þjónustustarfsemi samkvæmt nánari skilgreiningum, á að hafa starfsleyfi frá viðkomandi heilbrigðisnefnd og sækja skal um starfsleyfi áður en starfsemi hefst. Fyrirtæki og starfsemi getur einnig verið eftirlitsskyld án þess að þurfa starfsleyfi. Starfsleyfi sem heilbrigðisnefnd veitir voru 1380 í árslok og 77 starfsleyfi til viðbótar voru í vinnslu. Um 96% eftirlitsskyldrar starfsemi er þannig með leyfi eða starfsleyfi í vinnslu. Einn mælikvarði á virkni stjórnsýslu og eftirlits er sá fjöldi fyrirtækja, stofnana og starfsemi sem eru með sín starfsleyfismál í lagi á hverjum tíma. Ýmsar ástæður eru fyrir því að öll fyrirtæki sem eru starfsleyfiskyld hafi ekki gild starfsleyfi. Hjá atvinnurekstri sem valdið getur mengun er oft um óstöðuleika í rekstri að ræða eða því við borið að starfsemin falli ekki að skilgreiningu reglugerðar um atvinnurekstur sem valdið getur mengun.

Hér á eftir verður gerð nánari grein fyrir eftirlitsstörfum, umhverfisvöktun og öðrum störfum heilbrigðiseftirlitsins. Þau flokkuð eins og hægt er í fjóra aðal málaflokka, matvæli, hollustuhætti, mengunar- og umhverfismál og stjórnun heilbrigðiseftirlitsins.

Matvælaeftirlit

Um málaflokkinn gilda lög nr. 93/1995 um matvæli með síðari breytingum og reglugerðir settar samkvæmt þeim. Tilgangur laganna er að tryggja svo sem kostur er, gæði, öryggi og hollustu matvæla og að merkingar og aðrar upplýsingar um þau séu réttar og fullnægjandi. Matvælafyrirtæki er skilgreint hvert það fyrirtæki eða einstaklingur sem rekur starfsemi í tengslum við framleiðslu, vinnslu eða dreifingu matvæla á einhverju stigi, hvort sem það starfar í ágóðaskyni eður ei og hvort sem það er einkarekið eða opinbert fyrirtæki.

Alls voru 109 umsóknir um starfsleyfi teknar til umfjöllunar:

- 74 umsóknir fyrir nýja starfsemi.
- 34 umsóknir vegna eigendaskipta, endurnýjunar eða breytinga á rekstri.
- 1 umsókn vegna tímabundina sölu matvæla við útisamkomur.

	Garðabær	Hafnarfjörður	Kópavogur	Alls
Framleiðsla og pökkun	3	10	3	16
Verslanir og vörugeymslur	11	17	11	39
Veitingastaðir og mótuneyti	4	30	19	53
Tímabundin starfsemi		1		1
Alls	18	58	33	109

Tafla 2. Umsóknir 2018 um starfsleyfi matvælafyrirtækja flokkuð eftir starfsemi og staðsetningu.

Starfsleyfisumsóknir vegna skóla og leikskóla eru flokkaðar með hollustuháttafyrirtækjum þar sem úttekt á húsnæði og umhverfi er veigamikill þáttur. Í daglegum rekstri er rekstur mótuneyta hjá stofnunum ekki fyrir ferða lítill í eftirliti.

Þegar matvæli eru á boðstólum á gististöðum er sú starfsemi flokkuð sem matvælafyrirtæki. Ákveðinni veitinga- og gististarfsemi ber jafnframt að afla rekstrarleyfis útgefnu af sýslumanni samkvæmt ákvæðum laga um veitingastaði, gististaði og skemmtanahald. Breyting varð á þeirri lagasetningu á árinu 2017 og fækkaði aðilum sem afla skyldu slíks rekstrarleyfis. Markmið þeirra laga er að tryggja allsherjarreglu í starfsemi veitinga- og gististaða og við skemmtanahald og stuðla að stöðugleika í rekstri sem og að starfsemin falli að skipulagi viðkomandi sveitarfélags

hverju sinni. Heilbrigðisnefnd er umsagnaraðili til sýslumanns vegna útgáfu rekstrarleyfis og í umsögn sinni ber nefndinni að gæta að samræmi við starfsleyfi, grenndaráhrifum starfseminnar, þ.m.t. hljóðvist og að starfsemin fullnægi kröfum laga um framleiðslu og dreifingu matvæla sbr. lög um matvæli og sbr. lög um hollustuhætti og mengunarvarnir. Á árinu bárust 27 beiðnir um umsagnir vegna rekstrarleyfa fyrir veitingastarfsemi og 33 beiðnir um umsagnir vegna tækifærisleyfa þar sem matvæli yrðu á boðstólum.

Kvartanir og ábendingar vegna matvæla voru alls 131 á árinu. Algengustu kvartanir og ábendingar voru vegna merkingar matvæla og um ónógs hreinlætis. 35 um hvort atriði. Um slæma meðferð matvæla bárust 25 ábendingar. Þar undir falla kvartanir um að matvæli væru höfð á boðstólum lengur en leyfilegt er eða eru skemmd við neyslu. Vegna hugsanlegra matarsýkinga komu 18 tilkynningar en aðrar eru að ýmsum toga sem neytendur telja óviðeigandi varðandi matvæli sem höfð eru á boðstólum.

Sýni voru tekin til örverumælinga vegna ýmissa athugana í matvælaeftirliti. Niðurstöður mælinga eru bornar saman við örverufræðileg viðmið og metin út frá því. Sannprófaðar voru næringaryfirlýsingar og athugað var samkvæmt eftirlitsáætlun fyrir landið hvort leifar varnarefna finnist í grænmeti og ávöxtum. Matvælastofnun tekur saman og birtir niðurstöður mælinga á varnarefnaleifum fyrir árið. Auk þess voru teknar um 250 hreinlætismælingar með ljósgleypni mæli í 76 eftirlitsferðum í mótuneytum og veitingaeldhúsum. Umrædd eftirlitstækni virðist gefa góða raun í að bæta almenna umgegni og hreinlæti og þar af leiðandi matvælaöryggi fyrir neytendur hjá þeim flokki fyrirtækja.

Fylgst er með neysluvatni til að afla upplýsinga um ástand þess með tilliti til efna-, eðlis- og örverufræðilegra þátta. Sýnishornin eru tekin á mismundandi árstímum, bæði úr vatnsbólum og dreifikerfi. Tekin voru á árinu 96 sýnishorn til mælinga í þeim tilgangi. Aðallega úr mannvirkjum vatnsveitna og dreifikerfi þeirra. Neysluvatnssýni eru jafnframt tekin úr einkavatnsbólum stofnana og í matvælaeftirliti hjá fyrirtækjum. Á hverju ári eru tekin sýnishorn vegna heildarúttektar á efnasamsetningu neysluvatnsins. Gæði neysluvatns í umdæminu er gott og styrkur allra efna er innan hámarksgilda reglugerðar nr. 536/2001, um neysluvatn. Upplýsingar um niðurstöður mælinga eru birtar á heimasíðu heilbrigðiseftirlitsins.

Framkvæmdastjóri var í samstarfshópi heilbrigðiseftirlitssvæða og Matvælastofnunar um matvælaeftirlit. Í samstarfshópnum er rædd framkvæmd og skipulagning eftirlitsverkefna ásamt samræmingu matvælaeftirlits. Starfsmenn sækja jafnframt fræðslufundi og námskeið Matvælastofnunar. Fjórir heilbrigðisfulltrúar sóttu námskeið Matvælastofnunar um öryggi matvæla og geymsluþol m.t.t. sjúkdóms-valdandi örvera. Heilbrigðisfulltrúi sótti þjálfunarnámskeið í Hollandi desember 2018 um matvælaöryggismál. Námskeiðið var haldið af Safer Food (BTSF) sem er liður í þjálfunarferlum Evrópusambandsins (EU).

Eftirlitsstofnun Efta (ESA) gerir nokkrar úttektir á framkvæmd matvælaeftirlits hér á landi á hverju ári og var heilbrigðiseftirlitið þátttakandi í fjórum slíkum úttektum á árinu.

Árlega standa Matvælastofnun og heilbrigðiseftirlit sveitafélaganna fyrir sameiginlegum eftirlitsverkefnum. Verkefnin standa yfir í afmarkaðan tíma og er þá lögð áhersla á ákveðið afmarkað málefni, sem gjarnan er tengt gerð fræðsluefnis og eða breytingum á lögum eða reglugerðum. Í framhaldi af námskeiði um eftirlit með *listeriu monocytogenes* hófst framkvæmd eftirlitsverkefnis sem haldið verður áfram á árinu 2019.

Einnig stóð Matvælastofnun að tilhlutan Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið að könnun á algengustu sjúkdómsvaldandi bakteríum og sýklalyfjaðnæmum bakteríum í kjöti á markaði. Heilbrigðiseftirlitið var virkur þátttakandi í sýnatöku í smásölu á sínu svæði. Verkefninu mun haldið áfram á árinu 2019.

Innleiðingu gagnagrunnskerfis Matvælastofnunar var framhaldið ásamt þróun eftirlits-handbókar fyrir matvælaeftirlitið. Er það verkefni í samvinnu við Matvælastofnun og önnur eftirlitssvæði. Jafnframt var hafinn undirbúningur að nýju áhættumati fyrir matvælafyrirtæki. Nýlegar breytingar á lögum um matvæli hafa þann tilgang að samræma eftirlit og upplýsingagjöf. Lagabreytingarnar munu taka gildi 1. janúar 2019, að undanskyldu ákvæði þess efnis að árið 2021 skuli birta upplýsingar um flokkun fyrirtækja eftir frammistöðu þeirra. Vegna þessara breytinga kom Matvælastofnun á fót teymi sem er ætlað að undirbúa innleiðingu á löggjöfinni og halda utan um verkefnið. Hlutverk þess er m.a. að greina verkefni sem inna þarf að hendi, skoða og yfirfara verkferla ásamt öðrum nauðsynlegum verkefnum. Teymið er undir forsvari forstöðumanns samhæfingarsviðs Matvælastofnunar og er heilbrigðisfulltrúi frá heilbrigðiseftirlitinu þátttakandi í teyminu.

Á vegum Matvælastofnunar fór fram úttekt með innra eftirliti og eftirfylgni úrbóta hjá heilbrigðiseftirlitinu. Slíkum úttektum er ætlað að kanna hvort starfsemin fari fram í samræmi við lög og reglur. Styrkja fagleg vinnubrögð og samræma eftirlit í landinu.

Fjöldi fyrirtækja sem sinna framleiðslu, geymslu eða dreifingu matvæla var í lok árs 600. Með í þeirri tölu eru mötuneyti skóla og leikskóla. Í flokkinn annað koma fyrirtæki sem er með lítils háttar sölu matvæla og veitingasölu á viðburðum. Áætlaður fjöldi eftirlitsferða í fyrirtæki sem framleiða eða dreifa matvöru voru í eftirlitsáætlun ársins 644. Skráðar eftirlitsferðir urðu alls 653. Eftirlitsferðir í fyrirtæki og stofnanir sem hættu rekstri á árinu eru ekki meðtaldar í þessum tölum en fjöldi eftirlitsferða í verslanir og mötuneyti vegna sérstakra verkefna eru meðtaldar.

Eftirlitsstaðir og ferðir	Framl. pökkun	Stórelð-hús	Verslun flutningar	Vatns-veitur	Annað	Alls
Fj. staða	98	255	192	6	49	600
Fj. heimsótttra staða	54	187	111	6	36	394
Fj. eftirlitsferða	93	301	169	35	55	653

Tafla 3. Matvælaeftirlit; Fjöldi staða 31.12. 2018 og skráðar eftirlitsferðir. Annað er starfsemi tengd heimilum, minniháttar matvælasölu í annarri þjónustustarfsemi og tilfallandi eftirliti vegna atburða.

Tóbaksvarnir

Tóbakssala fer yfirleitt fram í verslunum sem selja matvæli og í veitingahúsum. Ein sérverslun er með tóbak. Veitt voru 15 leyfi til smásölu á tóbaki samkvæmt ákvæðum tóbaksvarnalaga. Þann 31.12.2018 voru smásölustaðir tóbaks alls 44 í umdæminu. Kvartanir er tilheyra tóbaksvörnum voru 2 á árinu. Kvartanir voru áður vegna sölu tóbaks til unglunga en breytingar á tóbaksnotkun í aðra neyslu hefur haft breytingar í för með sér.

Hollustuhættir

Um málaflokkinn gilda lög um hollustuhætti og mengunarvarnir og reglugerð um hollustuhætti. Starfsleyfisumsóknir voru 119 samkvæmt ákvæðum hollustuháttareglugerðar. Í sumum tilvikum er í starfsleyfi einnig vísað til annarra laga og reglugerða:

- 37 umsóknir fyrir nýja starfsemi.

- 77 umsóknir vegna endurnýjunar eða breytinga á rekstri.
- 5 umsóknir um tímabundina starfsemi s.s. útisamkomur.

Í sumum fyrirtækjum sem flokkast hér s.s. í skólum, leikskólum, sjúkrahúsum, vistheimilum og félagsmiðstöðvum á sér stað meðhöndlun og dreifing matvæla. Veitingastaðir og gististaðir sem þurfa að hafa starfsleyfi samkvæmt hollustuháttareglugerð og matvælalögum eru flokkaðir sem matvælafyrirtæki. Lögum vegna starfsleyfa fyrir heimagistingu var breytt á miðju ári 2017 og þarf sú starfsemi ekki starfsleyfi lengur. Vegna kröfu um mengunarvarnabúnað við tannlæknastóla eru tannlæknastofur flokkaðar með starfsemi vegna mengunarvarna.

	Garðabær	Hafnarfjörður	Kópavogur	Alls
Gisti- og samkomustaðir	4	2	5	11
Snyrtistofur hvers konar	3	12	16	31
Heilbrigðis- og meðferðarstofnanir	1	4	4	9
Daggæsla, leikvellir, skólar, leikskólar, kennslustaðir	7	14	24	45
Íþróttastarfsemi og samkomuhald	2	3	7	12
Annað (verslunarmiðstöð, meindýraeyðing)	1	2	1	4
Tímabundin starfsemi		4	3	7
Alls	18	41	60	119

Tafla 4. Hollustuháttareglugerð; Fjöldi umsókna árið 2018 um starfsleyfi, flokkuð eftir starfsemi og staðsetningu.

Á árinu bárust 9 beiðnir um umsagnir vegna rekstrarleyfa fyrir gististaði samkvæmt ákvæðum laga um veitingastaði, gististaði og skemmtanahald nr. 85/2007. Staði sem ekki falla að heimagistingu og sem ekki falla undir matvælalöggjöfina. Veittar voru 6 jákvæðar umsagnir en fresta varð þremur þar sem ekki lá fyrir jákvæð umsögn leyfisveitanda byggingaleyfis fyrir umrædda starfsemi á íbúðarsvæði. Umsagnir voru veittar vegna 2 tækifærisleyfa vegna skemmtana án veitingasölu og um veitingu 2 leyfa til lengri tímabundina opunar veitingastaða. Nokkrar umsagna eru veittar á hverju ári vegna dansleikjahalds í íþróttahúsum en oftast fer þá einnig fram veitingasala. Sjá kafla um matvælaeftirlit vegna þessa.

Kvartanir vegna hollustuháttamála voru 143. Nokkur fleiri en árið á undan en svipaður fjöldi og mörg ár þar á undan, Flestar eða 34 er tengdar þjónustustarfsemi. Álíka margar eða 32 voru í tengslum við íbúðarhúsnæði. Um að ræða fyrirspurnir og kvartanir vegna tengsla íbúðarhúsnæðis og heilsu eða kvartanir tengdar ýmsum öðrum málum sem upp geta komið í sambýli fólks. Kvörtunum vegna dýrhalds og flækingsdýra svo sem katta, dúfna, kanína, hesta, sauðfjár o.fl. hefur fækkað undanfarin tvö ár. Reyndust á árinu 25 en voru töluvert fleiri árin þar áður. Á árinu kom almenningur 88 köttum úr umdæminu til vistunar í kattaathvarfi. Kvartanir og ábendingar vegna meindýra voru 22 sem er svipaður fjöldi og árið áður.

Til almennra kvartana teljast þær sem ekki er hægt að tengja beint tiltekinni atvinnustarfsemi eða lýðheilsu. Þær töldust 139 sem er svipaður fjöldi og árin á undan. Flestar eða 65 voru vegna farartækja sem skilin voru eftir í misjöfnu ástandi á almannafæri og voru almenningi til ama. Aðeins færri eða 45 sinnum var kvartað undan sorpi, öðrum úrgangi eða slæmri umgengni um lóðir og lendur. Kvartanir vegna úrgangs eða slæmrar umgengni um lóðir verða oft tímafrekar í úrvinnslu og eru oft vegna starfsemi sem ekki er eftirlitsskyld eða vegna búsetu í húsnæði sem ætlað er til annarra nota.

Nokkuð berst af ábendingum eða kvörtunum vegna óskráðra bíla, ýmissa lausamuna og úrgangs á bílastæðum eða á opnum svæðum sveitarfélaganna. Slíkum upplýsingum er komið til þjónustumiðstöðva sveitarfélaganna sem annast framkvæmd hreinsana í viðkomandi bæjarfélagi. Aðkoma heilbrigðiseftirlits er að tryggja að rétt sé að framkvæmd staðið. Einnig leitar síðan töluvert af fólki til eftirlitsins sem ýmist er að biðja um fresti eða óska skýringa. Reynt er að verða við óskum þegar það er mögulegt. Sumir telja að á sér sé brotið. Límdir eru aðvörunarmiðar á tæplega þúsund bifreiðar á ári af starfsmönnum sveitarfélaganna.

Um áramótin 2018-2019 voru á skrá 2203 hundar í umdæmi heilbrigðisnefndar sem er fækkun milli ára um 109. Rétt er að hafa í huga að afskráningar berast oftast upp úr áramótum. Hlutfall eigenda sem sótt hafa námskeið í hundauppeldi er nálægt 60% og fjórir hundar eru notaðir til leitar- og björgunarstarfa og einn hundur til aðstoðarstarfa. Kvörtunum vegna hunda og hundahalds er haldið aðgreindum frá öðrum kvörtunum vegna dýrahalds og hollustuháttamála. Alls bárust 164 kvartanir vegna hunda á árinu. Í rúmlega helmingi tilvika er heimili dýranna ekki þekkt. Algengast er að kvartað sé um lausagöngu hunda og næst algengast er að kvartað sé um ónæði s.s. vegna gelts. Um tveir þriðju kvartana eru vegna þessara atriða. Átta hundeigendur fengu fleiri en eina kvörtun og í 18 tilvikum var kvartað yfir hundum frá sama heimili. Alengt er að þegar eigendur bregðast ekki við óþægningum sem hlýst af þeirra hundahaldi megi sjá fleiri atriði í samskiptum nágranna sem valda núningi en bara hundahaldið.

Samkvæmt lögum um velferð dýra hafa sveitarfélög hjálparskyldu, handsömunarskyldu og vörsluskyldu dýra. Þetta eru verkefni sem heilbrigðiseftirlitið sér um fyrir sveitarfélögin. Vistun hunda í dýraathvarfi fer sífellt fækkandi. Til slíkra vistana kom 7 sinnum á árinu. Samskipti um týnd dýr á vef internetsins hefur dregið úr þörf á skammtímavistun ásamt auknum vilja til að hafa dýr hjá sér þar til eigandi finnst.

Á vegum Umhverfisstofnunar og heilbrigðiseftirlits sveitarfélaga starfar vinnuhópur á sviði hollustuháttamála. Vinnuhópurinn undirbýr tillögur að samræmdum verklagsreglum, leiðbeiningum og starfsleyfisskilyrðum. Hópurinn kemur saman að jafnaði mánaðarlega fyrir utan sumarið og voru á árinu haldnir 8 fundir hjá hópnum. Jafnframt fer starfshópurinn í árlega kynnisferð til samræmingar á framkvæmd eftirlits milli svæða. Að auki var einn sérstakur fundur þar sem mótaðar voru tillögur um hvaða atvinnustarfsemi gæti helst fallið að hugmyndum ráðuneytis um tilkynningaskyldu, þ.e. hvaða atvinnuflokka mætti undanskilja leyfisskyldu. Þá störfuðu undirhópar milli funda. Stærstu verkefnin sem hópurinn vann að var endurskoðun starfsleyfisskilyrða á fyrrihluta ársins, áhættugreining fyrirtækjaflokka og loks á síðari hluta ársins fór mikil vinna í endurskoðun á hollustuhátta-reglugerð. Síðartöldu verkefnum lauk ekki á árinu. Á árinu var í gangi eftirlitsverkefni með gæðum baðvatns á sundstöðum og ýmsum þáttum sem fjallað er um í reglugerð um hollustuhætti á sund- og baðstöðum. Eftirlit, sýnataka og öflun gagna er lokið en verið er að vinna að skýrslugerð hjá Umhverfisstofnun.

Umhverfisstofnun stóð fyrir þriggja daga leikvallanámskeiði í skoðun öryggis leikvallatækja og eftirlit með leikvöllum þar sem fenginn var til landsins erlendur sérfræðingur í slíku eftirliti. Þrír starfsmenn frá heilbrigðiseftirlitinu sóttu námskeiðið. Stefnt er að því að fylgja námskeiðinu eftir með eftirlitsverkefni á árinu 2019.

Virk þátttaka er í innleiðingakerfi vegna alþjóðaheilbrigðisreglugerðarinnar. Reglugerðin er alþjóðlegur bindandi sáttmáli sem hefur að markmiði að hindra útbreiðslu hættulegra smitsjúkdóma og sjúkdóma af völdum eiturefna og geislavirkra efna milli landa. Reglugerðin kveður á um ítarlega skoðun útgáfu sóttvarnavottorða fyrir skip. Millilandaskip geta fengið skoðun í 23 viðurkenndum höfnum á landinu og fengið viðeigandi vottorð sem þarf að

endurnýja á 6 mánaða fresti. Hafnarfjarðarhöfn er ein af viðurkenndum höfnum landsins og skoðar heilbrigðisfulltrúi skip í þessum tilgangi þegar eftir er leitað.

Reglubundið eftirlit er með fyrirtækjum sem eru starfsleyfisskyld samkvæmt reglugerð um hollustuhætti nr. 941/2002. Auk þess er hollustuháttaeftirlit með daggæslu í heimahúsum í samvinnu við félagsmálayfirvöld. Á árinu var feld niður krafa um eftirlit með heimagistingu. Vegna reglubundins hollustuháttaeftirlits er algengast að áætluð sé ein eftirlitsferð á ári eða eftirlitsferð annað hvert ár. Til sumra fyrirtækja eru þó áætlaðar fleiri ferðir og allt að fimm eftirlitsferðir til stórra sundstaða. Skráðar eftirlitsferðir urðu alls 527 samkvæmt eftirfarandi flokkun. Eftirlitsferðir í fyrirtæki og stofnanir sem hættu rekstri á árinu eru ekki meðtaldar. Áætlaður fjöldi eftirlitsferða í fyrirtæki sem eru eftirlitsskyld samkvæmt reglugerð um hollustuhætti að undanskildum matvælafyrirtækjum og tannlæknastofum var í eftirlitsáætlun ársins áætlaður 582.

	Fegrunar- og snyrtistarfs.	Fræðsla- íþróttir og menning	Heilbrigðis- og félagsþjónusta	Gisting og veitingar	Annað	Alls
Fj. staða 31.12.2018	97	240	114	195	9	655
Fj. staða sem fengu eftirlit	29	156	47	111	3	346
Fj. eftirlitsferða	32	248	56	188	3	527

Tafla 5. Hollustuháttaeglugerð. Fjöldi staða 31.12.2018 og skráðar eftirlitsferðir. Til fegrunar- og snyrtistarfsemi telst hársnyrting, snyrtistofur, ljósastofur, húðflúr og húðgötun. Gististaðir, veitingastaðir, skólar og félagsaðstaða þar sem matvælum er dreift flokkast einnig með matvæla-fyrirtækjum. Tannlæknastofur eru flokkaðar í töflu vegna mengunarvarnaeftirlits en ekki með heilbrigðisstarfsemi í þessari töflu. Annað eru gæludýraverslanir og verslunarmiðstöðvar.

Umhverfiseftirlit

Um málaflokkinn gilda aðalega lög um hollustuhætti og mengunarvarnir en auk þeirra nokkur sérlæg sem snúa að mengunarvörnum. Alls 86 umsóknir um starfsleyfi voru til meðferðar, þar sem eftirlit byggist á ákvæðum í mengunarvarnareglugerðum. Í sumum tilvikum er í starfsleyfi einnig vísað til annarra laga og reglugerða:

30 umsóknir fyrir nýja starfsemi.

21 umsókn vegna endurnýjunar, breytingar á starfsemi og endurskoðunar.

35 fyrir tímabundna starfsemi.

	Garðabær	Hafnarfjörður	Kópavogur	Alls
Málmiðnaður og verkstæði	5	10	10	25
Matvælavinnsur		5		5
Prentið, tannlæknastofur, tréiðnaður og pökkun eða notkun efna	2	5	5	12
Annað (s.s. skólp, úrgangur malbiksframleiðsla, gagnaver o.fl.)		5	2	7
Tímabundin starfsemi s.s. niðurrif húsa, kvikmyndataka o.þ.h.	5	10	22	37
Alls	12	35	39	86

Tafla 6. Reglugerð um starfsleyfi samkvæmt reglugerðum (985/1999 og 550/2018). Fjöldi umsókna um starfsleyfi flokkuð eftir starfsemi og staðsetningu 2018.

Skipulagsmál. Allmörg álit voru gefin um umhverfis- og skipulagsmál. Í Hafnarfirði var mest fjallað um breytingar á Ásvallabraut, skipulag á svæði í Suðurhöfn og síðan um tímabundna færslu á Hamraneslínu 1 og 2 við Skarðshlíð. Í Garðabæ var fjallað um skipulagsbreytingar á Álfanesi og um áform um byggingu fjölnota íþróttahús í Vetrarmýri. Skipulagsstofnun óskaði sérstaklega eftir áliti nefndarinnar hvort sú framkvæmd skyldi fara í umhverfismat sem ekki var

mat nefndarinnar. Í Kópavogi voru m.a. veittar umsagnir um skipulag á Kársnesi, Hamraborg og á Vatnsendabletti. Skipulagsstofnun staðfesti nýtt deiliskipulag fyrir Bláfjöll.

Vatnsvernd. Sveitarstjórnir og heilbrigðisnefndir skulu gera ráðstafanir til að koma í veg fyrir að gæði vatns sem tekið er til neyslu og vatns sem kann að verða tekið síðar sem neysluvatn geti hrakað eða spillst. Sveitarfélögin á höfuðborgarsvæðinu hafa staðið sameiginlega að ákvörðun verndarsvæða fyrir neysluvatn og setningu heilbrigðissamþykktar fyrir vatnsvernd. Hvoru tveggja, skipulag vatnsverndar og samþykktin voru staðfest 19. júní 2015 og er samþykktin nr. 555/2015.

Hvert heilbrigðiseftirlitssvæði sér um reglubundið eftirlit innan sinnar lögsögu en stór hluti vatnsverndarsvæðisins er innan eftirlitssvæði Heilbrigðisnefndar Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis. Sérstök framkvæmdastjórn sér um að samræma eftirlitið. Framkvæmdastjórn um vatnsvernd á höfuðborgarsvæðinu hélt 7 fundi á árinu 2018. Málefni fyrirhugaðrar lagningar SV-lína, gegnumakstur um Heiðmörk og væntanlegar framkvæmdir á skíðasvæðum í Bláfjöllum voru fyrirferðamestu málefni á árinu. Skipulagsstofnun óskaði m.a. umsagnar um áform vegna uppbyggingar mannvirkja á skíðasvæðinu í Bláfjöllum og hvort framkvæmdir skyldu lúta umhverfismati. Var það talið nauðsynlegt með hliðsjón af framlögðum gögnum. Fleiri umsagnaraðilar komust að sömu niðurstöðu. Framkvæmdaraðili tilkynnti í kjölfarið að frekari gögn yrðu lögð fram. Fundagerðir framkvæmdastjórnarinnar eru teknar til umræðu og afgreiðslu á fundum heilbrigðisnefnda. Formennska í framkvæmdastjórn flyst á tveggja ára fresti milli eftirlitssvæða. Um áramótin 2018/2019 flyst formennskan frá Kjósarsvæði til Hafnarfjarðar og Kópavogssvæðis.

Umhverfissvæði. Umhverfi lækja og vatna hefur útivistargildi og því mikilvægt að grípa til aðgerða ef náttúrulegt ástand er að breytast til verri vegar. Jafnframt er nokkur hættu á að lækir og ár sem renna um þéttbýli mengist og sama gildir um vötn og tjarnir í og við byggð. Mengandi efni geta borist í yfirborðsvatn en ekki er síður hættu á skólpmengun vegna laskaðra fráveitna eða rangtenginga. Í verstu tilvikum er slík mengun sýnileg og til ama en í öðrum tilvikum er hún ill sjáanleg en getur verið skaðleg. Aðgerðir hafa verið í gangi í sveitarfélögunum að finna rangtengingar og fara í viðgerðir á löskuðum lögnum. Árangur hefur náðst en í ljósi niðurstaðna mælinga er ekki ástæða til að dregið verði úr skipulegri vöktun. Niðurstöður vöktunar eru birtar jafnóðum á heimasíðu heilbrigðiseftirlits. Sama gildir um mælingar í fjörum en strendur og strandsvæði hafa einnig mikið útivistargildi. Vöktun þar er einnig til að fylgjast með hvort förgun skólps teljist viðunandi. Öðru hvoru verður vart skólpmengunar í fjörum en það er þó mat heilbrigðisnefndar að þar hafi gerlafræðilegt ástand þróast í rétta átt og útivistargildi fjara sé almennt viðunandi. Hafa þarf þó í huga að fjörur á svæðinu geta ávallt verið undir einhverju álagi frá byggð.

Í samráði við Garðabæ hefur mengunarflokkun Urriðavatns og Vífilsstaðavatns verið endurmetin. Mengunarflokkun vatna byggir samkvæmt reglugerð að stærstum hluta á mælingum á styrk og styrkbreytingum næringarefna og þungmálma í vötnum. Að auki voru gerðar mælingar á styrk örvera. Sýnatökur fóru fram á árinu 2016 en skýrslan kom út í ársbyrjun 2017. Niðurstaða skýrslunnar var óbreytt flokkun vatnanna frá því þau voru upphaflega metin fyrir nær 10 árum. Bæði vötnin falla í mengunarflokk A, ósnortin vötn sem fá litamerkinguna Blár á skipulagsuppráttum. Í skýrslunni var lagt til að mælingar yrðu endurteknar næstu tvö árin til að skjóta enn styrkari stoðum undir flokkun vatnanna. Mælingar voru því endurteknar árið 2017 og voru niðurstöður alveg hliðstæðar frá fyrra ári. En niðurstöður úr sýnatöku 2018 voru ekki komnar um áramótin.

Vatnatilskipun Evrópusambandsins var innleidd hér á landi með lögum nr. 36/2011 um stjórn vatnamála. Með stjórn vatnamála átti að koma á lögbundinni stjórnun og verndun vatns óháð stjórnsýslumörkum. Umhverfisstofnun með aðkomu Veðurstofu Íslands og Orkustofnun stýrir

málaflokknum. Við setningu laganna voru uppi mikil áform um innleiðingaferil á stjórn vatnamála er næði til árána 2011 til 2015 og síðan úttektir á vatnsvæðum fram til ársins 2021. Það var sá tímarammi sem Ísland hafði til að uppfylla tilskipunina. Vinnan lagðist fljótlega af og borið við að hætt var að fjármagna verkefnið. Síðla árs 2018 boðaði Umhverfisstofnun að vinna við vatnstilskipunina ætti að hefjast að nýju.

Loftgæði. Á vegum umhverfis- og auðlindaráðuneytis er starfandi stýrihópur um loftgæði. Hann skipa fulltrúar ýmissa fagaðila og félagasamtaka. Páll Stefánsson heilbrigðisfulltrúi er tilnefndur af Samtökum heilbrigðiseftirlitssvæða á Íslandi í stýrihópinn. Verkefni hópsins er að hafa umsjón með framkvæmd áætlunar – Hreint loft til framtíðar – áætlun um loftgæði á Íslandi 2018-2029. Hópnun er ætlað að kanna hvernig framkvæmd aðgerða í loftgæðaáætluninni miðar. Samkvæm alþjóðlegum lýðheilsurannsóknum eru leiddar líkur að því að léleg loftgæði séu undirliggjandi ástæða fyrir 80 ótímabærum dauðsföllum á ári á Íslandi. Markmið stjórnvalda er að koma þeirri tölu niður fyrir 10 í lok tímabilsins. Markmiðið styðst við þriðja heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna – heilsa og vellíðan –.

Heilbrigðisnefndum ber að meta loftgæði, afla upplýsinga, setja upp og reka mælistöðvar sem eiga að tryggja að upplýsingar um loftgæði séu aðgengilegar almenningi. Á árinu voru fjórar loftgæðamælistöðvar í umdæminu sem nýttast þessum tilgangi með mismunandi hætti. Nálgastr má rauntímaníðurstöður þeirra á heimasíðu www.heilbrigdiseftirlit.is og frá öðrum loftmælistöðvum á landinu. Þá hefur umhverfisstofnun sett nýjan vef í loftið www.loftgaedi.is. Stöðvar heilbrigðiseftirlits í Dalsmára og á Norðurhelli eru með veðurstöðvum til að auðvelda túlkun gagna. Rauntíma veðurupplýsingar má nálgast á vef heilbrigðiseftirlits en ekki á vef Umhverfisstofnunar.

Lækjarbotnar Kópavogur. Orka náttúrunnar kom upp snemma árs 2015 mælitækjum við skólasetrið í Lækjarbotnum til að fylgjast með brennisteinsvetni (H_2S). Skýrslur hafa verið gefnar út um þær niðurstöður. Verkfræðistofan Vista annast skýrslugerð.

Dalsmári Kópavogur. Heilbrigðiseftirlitið rekur loftgæðamælistöð við Dalsmára í Kópavogi. Þar fara fram mælingar á styrk brennisteinsvetnis (H_2S), brennisteinsdíoxíðs (SO_2), köfnunarefnisoxíða (NO_x) og á svifryki ($PM_{2,5}$ og PM_{10}) í andrúmslofti. Stöðin hefur verið í Dalsmára frá því í maí 2014 og er ein af lykil mælistöðvum fyrir höfuðborgarsvæðið. Við Dalsmára fara mælingar fram ekki fjarri umferðargötu og gætir þess í niðurstöðum. Það kemur fram í dægur- og árstíðabundnum sveiflum. Um niðurstöður mælinga fyrir árið 2018 er fjallað í sérstakri skýrslu, „Umhverfissvöktun Dalsmára – Mælingar í lofti (GEM19014),“ höf. Hermann Þórðarson, Efnagreiningar, Nýsköpunarmiðstöð Íslands. Í heild eru niðurstöður svipaðar árið 2018 og árið á undan. Mælingar fara í undantekningartilvikum yfir þau umhverfismörk sem sett eru. Svifryk er í herra meðallagi og hæstu gildi eiga upptök í flugeldaskothríð eða langt að komnu sandroki. Brennisteinsoxíð og brennisteinsvetni virðast í mjög stöðugu horfi. Helst er að nituroxíð eru í herra lagi miðað við sumar aðrar stöðvar á höfuðborgarsvæðinu, en líklega er við því að búast á þessu svæði, stöðin er milli stórra umferðaræða, miðlægt á borgarsvæðinu, niðri í skjólsælum dal. Nokkur lækun varð þó á nituroxíðum frá árinu áður og má líklega rekja það til veðurfars, en áhrifamestu þættir á nituroxíð eru umferð og veðurfar.

Norðurhella Hafnarfjörður. Heilbrigðiseftirlitið rekur mælistöð að Norðurhelli 2. Mælingar í stöðinni hófust haustið 2013. Í upphafi byggðist sýnataka á ryksöfnun. Farið var með sýnin til vigtnar og frekari mælinga á rannsóknastofu. Um rauntíma upplýsingar var því ekki að ræða heldur voru mæliniðurstöður birtar eftir tímabilum. Mælingar sýndu fram á að loftborin mengunarefni bárust ekki í neinum mæli frá iðnaðarsvæðinu í Hellnahrauni yfir á athafnasvæðið við Norðurhelli. Í júní 2016 voru tæki stöðvarinnar við Norðurhelli endurnýjuð og hliðstæðar mælingar og í Dalsmára hafnar þ.e. símmælingar á efnum sem mælt er fyrir um í reglugerðum. Um niðurstöður mælinganna fyrir árið 2018 er fjallað í sérstakri skýrslu,

„Umhverfissvöktun Norðrhellu – Mælingar í lofti (GEM16043), höf. Hermann Þórðarson, Efnagreiningar, Nýsköpunarmiðstöð Íslands. Niðurstöðum eru svipaðar árið 2018 og árið á undan. Mælingar fara ekki yfir þau umhverfismörk sem sett eru og eru allvel undir slíkum mörkum í mörgum tilvikum. Svifryk er tiltölulega lágt og hæstu gildi eiga upptök í langt að komnu sandroki eða flugeldahríð. Góð samsvörun er að mörgu leyti á mælingum á Norðrhellu og á Hvaleyrarholti, en um 2 km vegalengd er á milli stöðvanna. Þróun undanfarinna 10 ára á Hvaleyrarholti hefur sýnt fram á nokkuð stöðugt meðaltal á brennisteinstvíoxíði, heldur lækkandi meðaltali á brennisteinsvetni en nokkurri aukningu á nituroxíðum, sem líklega má rekja til aukningar á umferð.

Áramót. Um áramótin 2017-2018 viðraði vel fyrir brennuhald og til að skjóta upp flugeldum. Að sama skapi viðraði illa fyrir fólk með öndunarörðuleika þar sem mengun frá flugeldum og blysum lá yfir þéttbýlinu frá því síðla gamlársdags og fram eftir nýársdegi. Mælingar á svifryksmengun sýndu hærri gildi um áramót en áður hafa mælst. Í skýrslu Nýsköpunarmiðstöðvar segir:

Langhæstu stundargildi PM10 mældust á nýársnótt 1. janúar og mældust þá 3630 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ kl.1 um nóttina í miklu hægviðri og verður líklega seint jafnað. PM2,5 mældist hæst 2727 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ kl. 1 þessa nýársnótt. Svifryksgildi PM10 fóru ekki undir 1000 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ fyrr en á fjórða tímanum. Hæsta stundargildi PM10 af náttúrulegum orsökum 133 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ mældist þ. 9.4. kl.18 en eftir hádegi þann dag og fram á kvöld mældist nokkuð svifryk í suðaustan golu og var líklega vegna sandroks frá suðurströndinni. Alls mældust 60 stundir yfir 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ af PM10 og 25 stundir af PM2,5.

Loftmengun um áramótin 2017-2018 var það mikil að 10 manns voru lagðir inn á spítala vegna afleiðinga loftmengunar. Áramótin 2018-2019 voru mun betri vegna annarra veðurskilyrða. Nauðsynlegt er að fyrirbyggja að loftgæði verði ekki jafn slæmt aftur af mannavöldum.

Hvaleyrarholt Hafnarfjörður. Þar fara fram mælingar á vegum Umhverfisstofnunar og Rio Tinto í samvinnu við Hafnarfjarðarbæ. Mældur er styrkur brennisteinsvetnis (H_2S), brennisteinsdíoíðs (SO_2), köfnunarefnisoxíða (NO_x) og svifryks ($\text{PM}_{2,5}$ og PM_{10}) í andrúms-lofti. Einnig er styrkur flúors (F) í ryki og í andrúmslofti mældur í vöktunarstöðinni á Hvaleyrarholti en af tæknilegum ástæðum er ekki hægt að birta rauntímamælingar fyrir flúor. Nýsköpunarmiðstöð Íslands annast skýrslugerð.

Heilbrigðiseftirlitið hélt fund um gatnaþrif með yfirmönnum framkvæmdasviða og gatnamála hjá aðildarsveitafélögnum þar sem sérfæðingur frá Umhverfisstofnunar mætti til ráðgjafar.

Landslag og staðhættir á mælistað hefur afgerandi áhrif á vindstefnur og því er eðlilegt að hafa veðurstöð á sýnatökustað. Engin veðurstöð er á Hvaleyrarholti sem skapar óvissu í túlkun gagna.

Kvartanir er tengjast mengun eða álagi á umhverfi. Skráðar kvartanir reyndust 102 á árinu, áþekkt fyrra ári. Flestar kvartanir tengjast ónæði frá starfsleyfisskyldum atvinnurekstri eða alls 41. Sérstaklega er haldið utan um kvartanir er tengjast ólykt og voru þær 24 á árinu. Lyktarkvartanir tengjast oft fiskvinnslu, kjötvinnslu, veitingahúsarekstri, ýmissi iðnaðarstarfsemi og framleiðslu á mólta. Atvik skráð sem mengunar- og olíuóhöpp eða efnaslys á árinu voru 26. Í mörgum tilvikum er slíkum útköllum sinnt í samvinnu við Slökkvilið höfuðborgarsvæðisins. Mengunaróhöpp eru fleiri því heilbrigðiseftirlitið kemur ekki að öllum mengunarslysum og óhöppum. Versta tilvikið á árinu var stórbruni í Miðhrauni í Garðabæ. Auk ofangreindra tilvika sinnti eftirlitið 11 „mengunaratvikum“ sem ekki voru flokkuð hér að framan. Mest í tengslum við starfsemi sem ekki fellur undir leyfis- eða eftirlitsskyldu og ýmis konar mál tengd slæmri meðferð á úrgangi eða ólöglegri förgun.

Heilbrigðiseftirlitið hefur mjög takmarkaða aðkomu að byggingastarfsemi en því berast kvartanir vegna hávaða og öðru ónæði er tengist endurnýjun húsnæðis eða nýframkvæmdum og er þeim ábendingum og kvörtunum jafnan beint yfir til viðkomandi byggingafulltrúa.

Umhverfisgæðahópur. Á vegum Umhverfisstofnunar og heilbrigðiseftirlits sveitarfélaga er starfandi vinnuhópur á sviði umhverfisgæða. Heilbrigðiseftirlitið leggur til einn starfsmann í þann hóp. Haldnir voru 8 fundir á árinu og er þá meðtalinn tveggja daga vinnufundur sem haldinn var úti á landi. Hópurinn vann að áhættumati fyrir mengandi starfsemi, túlkun á olíureglugerð, og við að samræma starfsleyfisskilyrði í framhaldi af útkomu reglugerðar 550/2018.

Mengunarvarnaeftirlit. Ný mengunarvarnaeftirlits- og starfsleyfisreglugerð (nr. 550/2018) leysti af eldri reglugerðir á árinu (986/1999 og 985/1999). Því fylgir töluverðar breytingar á formi og umsýslu en minni á inntaki mengunarvarnaeftirlits. Eftirlit byggir á ákvæðum laga sem og reglugerðar 550/2018 og annara reglugerða er varða meðferð og förgun úrgangs, spilliefna og olíufna auk ýmissa annarra málaflokka. Eftirlit byggir einnig á samræmdum starfsleyfisskilyrðum og á sér ákvæðum í starfsleyfum. Veruleg afskipti þarf jafnframt að hafa af svokallaðri „svartri atvinnustarfsemi“ eða óskilgreindri jaðarstarfsemi sem reynt er að verja sem tómstundastarfsemi. Eftirlit og þvingunaraðgerðir gagnvart slíkri starfsemi getur orðið verulega vinnukrefjandi og kostnaðarsöm fyrir samfélagið.

Tíðni reglubundins eftirlits til fyrirtækja í þessum flokki er að jafnaði ein eftirlitsferð á ári eða eftirlit annað hvert ár. Áætlaðar voru að lágmarki 355 eftirlitsferðir á árinu en skráðar eftirlitsferðir urðu 299 þegar eftirlitsferðir í fyrirtæki og stofnanir sem hættu rekstri á árinu eru ekki meðtaldar.

	Málm- og bílgrein	Efna- og timburiðn	Fóður-og matvæli	Úrgangsmál	Annað*	Samtals
Fj. staða	316	143	36	22	34	551
Fj. sem fékk eftirlit	152	50	28	8	12	250
Fj. eftirlitsferða	177	55	33	13	21	299

Tafla 7. Mengunarvarnaeftirlit Fjöldi staða 31.12.2018 og skráðar eftirlitsferðir. *Annað er t.d. íþróttastarfsemi s.s. skíðasvæði, akstursbrautir, skotvöllur og einnig jarðefnavinnsla og geymslur.

Fjármál og annað

Breytingar hafa verið á starfsmannahaldi. Fjórir starfsmenn hafa látið af störfum síðustu misseri. Þjálfun nýrra starfsmanna hefur því verið nokkuð umfangsmikil. Fimm eftirlitsmenn sóttu réttindanámskeið á vegum Umhverfisstofnunar og Matvælastofnunar á árinu fyrir heilbrigðisfulltrúa. Virk þátttaka er á vettvangi Samtaka heilbrigðiseftirlitsvæða á Íslandi s.s. við undirbúning og framkvæmd árlegs haustfundar samtakanna. Á þeim vettvangi gefst öllum starfandi heilbrigðisfulltrúum á landinu kostur á að taka þátt í faglegri umræðu um starfssvið sitt.

Kostnaði er haldið aðgreindum vegna heilbrigðis- og mengunarvarnaeftirlits annars vegar og eftirlits með hundahaldi hins vegar. Í fjárhagsáætlun var gert ráð fyrir að sértekjur nemi sem næst 70% af rekstrarkostnaði við heilbrigðis- og mengunarvarnaeftirlit og að um 30% kostnaðar yrði mætt með beinu framlagi af sveitarfélögunum. Í sértekjum eru allar tekjur s.s. vegna þjónustuverkefna, eftirlitsgjalda, starfsleyfigjalda, vottorða o.þ.h. Allur kostnaður vegna eftirlits með hundahaldi á að greiðast af sértekjum. Í niðurstöðutölum rekstrarreiknings árið 2018 eru sértekjur vegna heilbrigðis- og mengunarvarnaeftirlits kr. 88.583.445 eða 63,6% af rekstrarkostnaði. Frávik rekstrarniðurstöðu frá fjárhagsáætlun skýrist af auknum launakostnaði samfara breytingum í starfsmannahaldi. Kostnaður vegna eftirlits með hundahaldi var á árinu kr. 23.086.228 og tekjur kr. 22.368.388. Í meðfylgjandi töflu eru samburðartölur árána 2012

til 2018, án fjármagnsliða, vegna heilbrigðis- og mengunarvarnaeftirlits. Íbúatölur eru sömu og við uppgjör ársreiknings og miðast við upphaf árs.

Ár	Íbúafjöldi	Fyrirtæki og stofnanir	Ársverk	Heildar kostnaður kr.	Kostnaður pr. íbúa kr.	Kostnaður pr. fyrirtæki kr.	Kostnaður pr. ársverk kr.
2018	81091	1529	8,5	139.377.631	1.719	91.156	16.397.368
2017	79179	1525	8	119.500.694	1509	78.361	14.937.567
2016	77046	1560	7,5	104.567.723	1357	67.031	13.942.363
2015	75533	1480	8	100.990.198	1337	68.237	12.663.775
2014	73845	1400	8	91.009.577	1232	65.007	11.376.197
2013	72406	1483	8	89.862.829	1241	60.595	11.232.854
2012	71393	1413	7,6	84.554.428	1184	59.840	11.125.583

Tafla 8. Samanburður á fjölda fyrirtækja í árslok, ársverkum, heildarkostnaði, kostnaði pr. íbúa, kostnaði pr. fyrirtæki og kostnaði pr. stöðugildi árin 2012 til 2018 á verðlagi hvers árs.

Ár	Íbúafjöldi	Fjöldi hunda	Ársverk	Heildar-kostnaður kr.	Kostnaður pr. íbúa kr.	Kostnaður pr. hund kr.	Kostnaður pr. ársverk kr.
2018	81091	2153	1,5	23.086.228	276	10.723	15.390.819
2017	79179	2312	1	22.220.281	281	9.611	22.220.287
2016	77046	2319	1,5	23.567.276	305	10.163	15.711.517
2015	75533	2364	1,5	24.011.691	318	10.157	16.007.794
2014	73845	2344	1,5	22.932.350	311	9.783	15.288.233
2013	72406	2380	1,5	22.017.675	304	10.804	14.678.450
2012	71393	2269	1,5	22.724.577	318	10.015	15.149.718

Tafla 9. Samanburður á fjölda skráðra hunda í árslok, ársverk, heildarkostnaði, kostnaði pr. íbúa, kostnaði pr. hund og kostnaði pr. stöðugildi árin 2012 – 2018 á verðlagi hvers árs..